Kurşun Kalem 33

İki Aylık Edebiyat Dergisi
Ocak - Şubat 2015
7 TL

II.Kurşun Kalem Öykü Ödülü'nü Hamide Gönen kazandı

Ödül Değerlendirmeleri:
Gültekin Emre-Hülya Soyşekerci- İsmail Mert Başat

Söyleşiler:
Sabri Kuşkonmaz - Arife Kalender
Hilal Karahan - Mine Ömer
Gülce Başer -Nezihe Altuğ

Vergilius'un Ölümü- **Suna Güler**
İsimsiz- **Bilsen Başaran**
Dip Köşe Şiir Notları - **Aydan Yalçın**

Salih Bolat'ın "Gitmeseydin" Şiirinde "Anne'nin Ölümü" - Ümit Yıldırım

Mustafa Başarslan/Feyza Hepçilingirler/Efnan Dervişoğlu
Gönül Çatalcalı/ Selman Büyükaşık/Fatma Akilhoca

Öyküler: İlhan Berk-Hamide Gönen
Zeynep Aliye-Nur Özalp-Turgut Baygın
Yayla Boztaş-Hikmet K. Yılmaz

Şiirler: Hayati Baki-Ahmet Günbaş
İbrahim Tığ-Tamer Öncül
Berna Olgaç-Gökçenur Ç.
Atila Er-Ersan Erçelik-
Adnan Gül-Umut Göksal

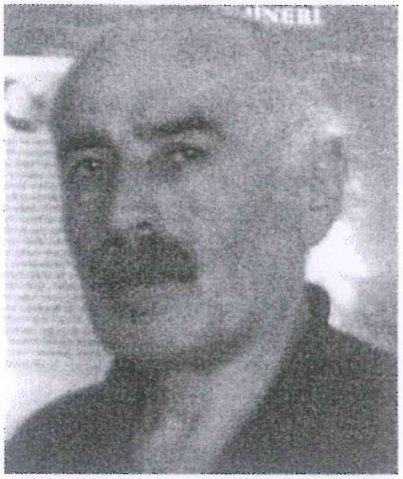
İlhan Berk'in kitaplarında yer almayan Gediz dergisinde tefrika edilen uzun öyküsü "Kezban" 78 yıl sonra Kurşunkalem'de.

İçindekiler

Gültekin Emre-Kalemle Kâğıtla Yaşamak3

Kurşunkalem II. Öykü Yarışmasının Ardından15
Hülya Soyşekerci -İsmail Mert Başat
Gültekin Emre- Mine Ömer

Şiirler:
Hayati Baki: Körlerin Güz Güneşine Dedikleri19
Ahmet Günbaş: Foçakarası21
İbrahim Tığ: Tenin Dönüşü22
Tamer Öncül: Kuru Kına Ağacı23
Berna Olgaç: Emanet24
Gökçenur Ç: Hep Çıplak Ayak Gezdiğini Hatırlıyorsun25
Atila Er: Mutlu Musun?26
Adnan Gül: Şans Bu Ya28
Umut Göksal: Çürüme Üç Gün Sürer32

Hayati Baki

Söyleşi
Sabri Kuşkonmaz İle Şiire Çıkan Yollar Arife Kalender29
Hilal Karahan'la Dip Köşe Şiir Notları Mine Ömer52
"Hanımefendi Kızıldır Gülce Başer" Nezihe Altuğ46

Kitap Tanıtım
Vergilius'un Ölümü-Suna Güler33
İsimsiz-Bilsen Başaran48
Dip Köşe Şiir Notları-Aydan Yalçın54
Gönül Çatalcalı:Söz Düşe Yazıya75
Karanlığın Yüreği-Selman Büyükaşık78

Şiir İnceleme
Salih Bolat "Gitmeseydin"-Ümit Yıldırım73

Kıbrıs Sanat Güncesi-Fatma Akilhoca79
Kısa Kısa80

Öyküler:
İlhan Berk: Kezban5
Hamide Gönen: Zamanın Eli17
Zeynep Aliye: Zarları Boğmak42
Nur Özalp:Sünger Şilte45
Turgut Baygın: 1923'ten Bir Gün63
Yayla Boztaş: Mangal Magandası70
Hikmet K. Yılmaz: Ağ72

Deneme
Ayvalık'ı Özlemek-Mustafa Başarslan58
Ahmet Yorulmaz İçin-Feyza Hepçilingirler60
Fethi Naci ile Cunda'da-Efnan Dervişoğlu61

kurşun kalem edebiyat dergisi

İki Aylık Edebiyat Dergisi,Sayı 33, 06 Ocak 2015, Yerel Süreli Yayın, Sahibi, Yazı İşleri Müdürü ve Genel Yayın Yönetmeni: Emine Ömer, Yayın Kurulu: Gültekin Emre, Mine Ömer Kaya, Hülya Soyşekerci, Hakan Cem,Tasarım Dizgi, Kapak Tasarım: Perihan Ömer Yönetim Yeri 1832 sokak No:28/8 Karşıyaka İzmir Tel: 0 232 367 19 20, Elektronik Posta Adresi: kursunkalem2009@gmail.com, Abone Koşulları: Yurtiçi Yıllık 40TL, KKTC 50 TL Yurtdışı 25Euro, Kurumsal Abonelik:85TL,Banka Hesap numarası: Nezih-er Yayın Dağ. Paz. Ltd. Şti, Garanti Bankası Karşıyaka Yenigirne şubesi, Şube kod:1283 Hesap no: 6299964, İBAN NO: TR82000 6200 12830000 6299964 , Baskı: Birleşik Matbaa Ltd Şti.5619 Sokak No:1, Çamdibi/İzmir Tel:0 232 433 68 66, Dağıtım : Nezih-Er Yayın Dağ. Paz. Ltd.Şti .www.neziheryayinlari.com, ISSN: 1309-0623

kurşun kalem'de yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarına aittir, Gönderilen yazılar iade edilmez.

FETHİ NACİ İLE CUNDA'DA *SUYUN ÖTE YANI*'NA DOĞRU

Efnan Dervişoğlu

Fethi Naci'nin Cunda'yla ilk buluşması, 1978'in son günlerine rastlar; "pek dost" oldukları apartman görevlisi, "Abi, dün iki kişi geldi. Seni sordular, adresini aldılar. Niyetleri iyi değildi. Bir müddet gelme buraya." (Fethi Naci, 2002a:149) deyince dönemin gergin siyasal ortamında ressam Mehmet Sönmez'in Bodrum çağrısına uyan Fethi Naci de yola düşer. Yıllar sonra, o yolculukta konakladıkları Cunda'nın "şarap rengi deniz"i için "Bu defa 'kırmızı şarap' renginde değildi, 'roze'ydi" diyecek, yazısını şöyle bitirecektir: "Deniz dümdüzdü, cilalı bir yüzey gibiydi. Güneşin ışıkları denize vuruyordu. Bir süre sonra güneş, ilkokul çocuklarının kuru boya kalemiyle yaptıkları resimlerde olduğu gibi, sapsarı bir daire halini aldı ve ben 'sarı deniz'i de gördüm." (Fethi Naci, 2002a:151)

Bir Roman ve Yaşam başlıklı yazısını Cunda'da yazar Fethi Naci; tarih, 18 Mayıs 1992'dir. *Suyun Öte Yanı*'nı izlemiş; filmin, orada okumayı planladığı romanını ise Cunda'ya gitmeden okuyuvermiştir; ancak 1 gün kalabildiği Cunda'da romanın ardı sıra yürüyen -filmin de- yazar, iz sürebilmenin heyecanı içinde Cunda'nın o tek fırınını bulur önce. Fırından sonraki ikinci evse; ince, narin roman kahramanı Sıdıka Hanım'ın -Ah, Meral Çetinkaya! Nasıl da yakışmıştın rolüne; bu kadar olur!- iki katlı pansiyonudur: "Ev iki katlı, ama 'balkonlu' değil. (Feride Çiçekoğlu'nun muzip muzip gülümsediğini görür gibiyim: 'Roman yazıyoruz, röportaj yapmıyoruz!' der gibi.) Üzülüyorum, 'Keşke, burada kalsaydık!' diyorum. Lâle'yle Nuri, koro halinde, 'senin aceleciliğinden!' diyorlar." (Fethi Naci, 2002b:171)

Suyun Öte Yanı

Suyun Öte Yanı, önce senaryosuyla var olan bir yapıt. Televizyon filmi olarak çekilir; ardından da yeniden kurgulanarak sinema filmine dönüştürülür (1991). Roman olarak okurla buluşması, 1992'de gerçekleşir. Yönetmenliğini Tomris Giritlioğlu'nun yaptığı filmin senaryosunu yazan Feride Çiçekoğlu, filmin "Türkiye şartlarında özenerek yapılmış ve ciddi özverilerle kotarılmış bir çalışma" olduğunu düşünse de 1995'te düzenlenen bir panelde, her sanatçının; hatta her insanın biraz diktatör olduğu görüşünü belirterek şöyle diyecektir: "Her filmin serüveni, yönetmenle senaryo yazarı farklı ise yazarla yöneten arasında o hayal dünyasındaki insanlar ete kemiğe büründüğünde onlara kimin hükmedeceği kavgası şeklinde gelişir." (Çiçekoğlu, 1995:14-15)

Bu sözler, senaryo yazarı ile yönetmen arasındaki olası bir sürtüşme ya da kavga olarak algılanmamalı; ancak yazarın anlatmayı amaçladığı duygu durumunun görüntü yoluyla izleyiciye aktarılamaması, yazarın; sözcüklere, öykülere sığınma isteğini pekiştirebilir. Ayvalık-Cunda arasında çekimi gerçekleştirilemeyen bir sahne yazılı metnin olanaklarıyla betimlenebilir. "Senaryoda şöyle bir sahne vardı; film açıldığında bir tatil yeri için fevkalade uygun olmayan bir şekilde, beyaz bir elbise giydirilmiş bir kız çocuğu, bekleyen diğer yolcularla ve bizim esas kahramanlarımızla birlikte Ayvalık'tan Cunda Adası'na gitmek üzere motora biniyor ve annesine tepki olarak (çünkü o beyaz elbiseyi nefret ederek giymiştir), motorun kenarındaki tozları alıp elbisenin, annesinin gözünden uzak yerlerine sürüyor. Bizim kahramanlarımızdan biriyle göz göze geliyor... Ve film öyle başlıyor. Ben bunu önemsemiştim. Sahnenin çekileceği gün yalnızca bir beyaz elbiseli kız bulunabilmişti; o kız sadece kameradan değil herkesten korkuyordu; kızla 5 dakika uğraşıldıktan sonra işin olamayacağı görüldü, yedek bir beyaz elbiseli kız yoktu, her şey sıkışıktı ve sahneden vazgeçildi. Bu benim içimi oldukça acıttı." (Çiçekoğlu, 1995:14)

Annesine tepkili bir kız çocuğu kurgulamış

Çiçekoğlu; "incecik işaret parmağını motorun mavi boyalı küpeştesinde gezdirip annesine çaktırmadan giysisine" (Çiçekoğlu, 1995:8) süren çocuğu, motordaki kadınla göz göze getirir. Bu kadın, Nihal. Otoriteye karşı "yanındayım" bakışı, daha ilk sayfalarda Nihal'in kişiliğine dair ipucu verir.

Feride Çiçekoğlu, *Suyun Öte Yanı*'nda 1980'li yıllarda tutuksuz yargılanan üniversite hocası Ertan'la Nihal'in Cunda'daki günlerini; Ertan'ın kaçış düşüncesiyle yıllar sonra Ada'ya tekrar; ama bu kez yalnız olarak gelişini anlatır. Sıdıka Hanım, Arap Mustafa, Yunanlı avukat, içinde Girit toprağı bulunan bir keseyi yanından ayırmayan yaşlı kadın, Cunda'nın buruk öykülerine karışır gider.

Fethi Naci, "Ben Feride Çiçekoğlu'nun dünyasını seviyorum, olmayan torbadan, olmayan memleket toprağının mezara serpilmesini seviyorum" (Fethi Naci, 2002b:173) der. Kilisenin sol yanındaki iki katlı evi bulmuş, yaşlı kadınla değilse de kızı Zehra Hanım'la konuşmuştur çünkü. Kadın çoktan ölmüştür; ancak mezarına serpilen Girit toprağı gibi kese de gerçekte yoktur; bir mübadilin yokluk içinde geçen yaşamı, kurgu yoluyla simgesel bir değere kavuşur.

Tam da bu noktada Fethi Naci'nin *Roman Kişisi* başlıklı yazısı geliyor akla; "Romancı, günlük yaşayışı içinde sürüklenip giden bir insanın ardına düşüp onun yaşayışını, çevresini, çevresiyle ilişkilerini inceleyerek bir roman kişisi yaratmaya çalışabilir; bu durumda bile romancı, o kişiyi gerçekte olduğu gibi göstermez, bir şeyler katar ona, kimi niteliklerini değiştirir, kimi niteliklerinden hiç söz açmaz, o kişiyi kendi yaşama deneyleriyle de donatır." (Fethi Naci, 1997:129)

Çiçekoğlu'nun yaptığı da budur romanda; yaşlı kadını romandaki gerçekliğine kavuşturur. Fırın, pansiyon, kilise yerli yerindedir Cunda'da; yaşananlarsa, yazarın kurguladığı bir yaşamın kesitleridir.

İstifnodan yememişsiniz Bay Eleştirmen!..

Bir de istifno konusu var, bu güzel uğrakta; Fethi Naci'nin Cunda'sında. Garsonlar "istifno" dedikleri için Fethi Naci de "istifno" der ya "doğrusu 'stifno' imiş: Acımsı ot, buruk ot..." diye yazar notlarında:

"İstifno salatasını ilkin Ayvalık'ta tanıdım. Cunda Adası'nda da yedim. Bahar aylarında bulunuyor; Bodrum'a giderken, mayıs ortalarında, Ayvalık'ta, Cunda'da mutlaka istifno yenecek, yoksa yolculuğun bir şeyi eksik kalıyor: Tuz gibi, biber gibi.

Geçen mayısta, Ayvalık'ta, gene 'istifno' istedim; lokantadan çıkarken Lâle, 'İstifno istedin, tadına bile bakmadın!' dedi. İşte o anda farkına vardım: Ben istifno salatasını değil, istifno'nun adını seviyordum!" (Fethi Naci, 1999:111)

Ege'nin envai çeşit otundan sofraya buyur edilenlerden birisi de Fethi Naci'nin, söylenişinde bir ezgi bulduğu "istifno"dur ve zeytinyağı-limon ikilisini çağıran varlığıyla anılardaki yerini alır. *Suyun Öte Yanı*'nda da karşımıza çıkar istifno; konuklarının geç saatlere dek uyumasına alışık olan Sıdıka Hanım'ın bahçedeki günlük telaşı sürerken Nihal'i yanında buluvermesi, erkenci saatlerin sesleri, kokuları eşliğinde sürecek bir diyalogun habercisidir:

"'Ne güzel... İstifno...›

‹Nereden bilirsiniz istifnoyu?›

‹Nasıl bilmem... Giritli bir komşumuz vardı. Salatasını yapardı.›

(...)

‹Severseniz istifnoyu size salatasını yaparim, yersiniz öğleye...›

'Sevmez miyim... Ne güzel olur Girit yemekleri...'" (Çiçekoğlu, 1994:19-20)

***

Ayvalık'ta, Cunda'da güneş yine renkler içinde doğup batıyor; sular yıldızlanıp öte yana göz kırpıyor; akşam sofraları kuruluyor, konuklar ağırlanıyor; Fethi Naci yok, hiçbir masada; "istifno"su söylensin ama. ■

Kaynakça:

Feride Çiçekoğlu (1995). "100. Yılında Sinema ve Edebiyat", *Varlık*, S. 1059.

Feride Çiçekoğlu (1994). *Suyun Öte Yanı*, 2. Basım, Can Yayınları, İstanbul.

Fethi Naci (1997). *İnsan Tükenmez*, 2. Basım, Adam Yayınları, İstanbul.

Fethi Naci (1999). *Dönüp Baktığımda*, Adam Yayınları, İstanbul.

Fethi Naci, (2002a). *"Dünya Bir Gölgeliktir"*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Fethi Naci, (2002b). *Roman ve Yaşam / Eleştiri Günlüğü III*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.